

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . . 4 — —

Helyben kárhozva:
Egész évre . . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . . 5 — —

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 24 kor. — fill.
Negyedévre . . . 6 — —

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség köziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ár: 8 fill.

NAGYVÁRAD, július 26.

A Vilmos-huszárok ünnepe.

A világ első katonája gyanánt énekelte meg jó Sárosy Gyula a huszárt akkor, a mikor a huszárok Kossuth Lajost éltették és Dessewffy Arisztid meg Nagy Sándor vezényszavára csinálták a legszebb rohamokat, mikor tél derekán átszöktek a Kárpátok hóborított bércein, keresztül verekedtek magukat az osztrákokon Prágától és Velenczétől a Tiszáig s abban versenyeztek, melyik szerez nagyobb becsületet a magyar névnek: a honvéd-baka vagy a honvéd-huszár? Nem vitva ki az elsőséget egyik sem a másik fölött s a bukásban is éppen olyan nagy maradt az egyik, mint a másik. Azért csak megszoktuk már a huszárra Sárosy versét idézni annál is inkább, mert baka, tüzer van osztrák is, de a mint a furvézer speciális osztrák nemzeti katona, a huszár is megmaradt mindenkor magyarnak!

Akár közös, akár honvéd-huszár, csak a vezényleti nyelvük különböző, a legénység mind jó véru magyar fiu, a szive mindnek magyar.

Ezért szeretjük a huszárban a magyar nemzeti hadsereg képviselőit látni. Ezért ünnepelt tegnap a huszárokkal együtt Nagyvárad lakossága s emlékezünk meg róluk mi is szeretettel.

A tábori mise.

Reggel hét óra után harsogó trombitaszó mellett hagyták el a huszárok a *Ferencz József* lovassági-kaszárnyát. Diszbe öltözve gyö-

nyörü látványt nyújtott a hat század tipikus magyar arczu legénységével, délczeg tisztjeivel. Egyenest a nagy gyakorló-térre mentek, a hol már tegnap felállították egy magaslaton a sátrat a táborig-oltár számára. Ott kiigazodtak a sorok s a jelentések megtétele után »pihenj« állásban várták a mise kezdetét.

A Vilmos-huszárok teljes számú tisztikarán kívül ott volt a 37-ik gyalogezred tisztikara *Aulich* ezredes vezetése alatt, az itt állomásozó 39—2. zászlóalj; a 19. hadosztály tüzérezred tisztjei *Stipsics* ezredessel, a 3. honvéd gyalogezred és a 2. számú honvéd huszárezred itt állomásozó 2. osztályának tisztjei *Lőrinczy* ezredessel illetőleg *Nagy Gyárfás* őrnagygyal élőkön, valamint a honvéd hadapród-iskolai tanárok. A várost *Komlóssy* József tb. főjegyző, gazdasági tanácsnok, a megyét *Szunyogh* Péter alispán képviselték.

Pontban nyolcz órakor megkezdte *Andrássy* Péter katona-lelkész a táborig-misé, mely alatt a 37. gyalogezred zenekara játszott egyházi darabokat, végén pedig *Andrássy* a szentséggel áldást osztott.

Ünnepi beszédek.

Mise után *Andrássy* katona-lelkész a huszárok közé lépett s azoktól körülveve tartott lendületes beszédet. Vázolta néhány jellemző képben a voltai ütközet történetét, melynek évfordulóját ma Isten nevével kezdik ünnepelni; különösen kiemelte a csatára a 7-es huszárok merész fellépése által gyakorolt döntő befolyást. A milyenek voltak az akkori huszárok, olyanak kell ma is lenniök, hogy régi dicsőséges nevüknek méltó viselői legyenek. Lelkes szavakban buzdította a huszárokat elődjek példájának követésére, legyenek vitézek, mint voltak a voltai hősök, szeressék a hazát, legyenek készek meghalni érte bármikor, a mint meghaltak elődjek bátran, dicsőséggel.

Ezután *Leonhardi* ezredes, ezredparancsnok beszélt huszáraihoz magyarul. Mint a katonai erények legfőbbjét állította oda a király iránti hűséget és engedelmisséget. A voltai hősöket is a király iránti hűség lelkesítette merész támadásukban s csak előljáróik parancsának engedelmeskedve dönthették el az ütközet sorsát egy vakmerő fellépéssel. Ennek a példának a követésére hívta fel a legénységet, hogy így méltók legyenek a 7-es huszárok régi híréhez.

Ezzel véget ért az isteni tisztelet, a huszárság zeneszó mellett diszmenetben elvonult a jelenlévő ezredes előtt, aztán hazatért a kaszárnyába.

Bankett.

Délben fél egykor bankett volt a *Zöldfa* szálloda nagytermében.

Az asztalfőn dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök, mellette *Beöthy* László dr. főispán és *Leonhardi* ezredes ültek. A bibornokkal szemben *Ferencz József* braganzai herczeg foglalt helyet, aztán jöttek a meghívott vendégek: *Szunyogh* Péter alispán, *Komlóssy* József gazd. tanácsnok a város képviselőjében, *Fetser* Antal kanonok, az összes nagyváradai törzstisztek, végül az ezred tisztikara.

Az étlap a következő volt:

Potage d'ecrevisses
Douillon
Esturgeon sterlette sauce tartare
Garni
Rosbeuf francaise
Parfait
Poulard oisons canard
Salade, compote
Tortes
Giardinetto
Melones
Fruits
Mocca
Vin d'Érmellék, Champagne.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Szerelmes esték.

(Vége.)

II.

Szabó Ferencz, a tanárjelölt utolsó vizsgája előtt közvetlenül egyszer csak ágynak esett. Vézna legényke volt amugy is s a tul-erőltetés, a sok éjszakázás a könyvek mellett, no meg valami alapos meghűlés, nem csoda, hogy levették a lábáról.

Valamelyik fővárosi kórházban hetekig fektült magánkivül és félre beszélt. Annuska agyon busulta magát ott a Rába-parti kis faluban, hogy még csak nem is ápolhatja, az orvosok eltiltották tőle. Ó, hogy irigyelte Ferencz arája Aurélia nővért, kékruhás leányát szent Vinczének, a ki éjszakákat viraszthat a beteg ágya mellett és hűsítő jéggel borogatja a fejét.

Ferencz ur csak hónapok multán hagyhatta el az ágyat és ekkor sárga volt, mint a viasz. Arczán azonban időközönként a láz rózsái étek s a szeméi is tüzesek voltak. A betegség egész szervezetét nagyon megviselte, az agyát s a tüdejét legkivált. Cseppet sem bizott már benne, hogy valaha ép ember válhassék belőle.

De az asszisztens nagyon biztatta, sőt maga a méltóságos professor ur is, a kórház főorvosa egyszer így vigasztalta:

— Sohse busuljon fiatal ember, egészen kigyógyul, biztosítom róla. Hanem persze idő kell hozzá. A tanulástól ezalatt tartózkodnia kell. Egyáltalán minden izgalomtól.

— És meddig, méltóságos uram?

— Szja! Az a természetétől függ. No, a magáé nem valami erős, hát egy félévig legalább is pihennie kell.

Ferencz urat ez a felvilágosítás kétségbe ejtette.

— Félév. Mikor 6 évek óta álmodozott már a diplomáról, a mely kenyeret szerez és feleséget, édeset, jót. S most még félévet várjon! Az anyagot, a mit a vesződséges munkával egybe gyűjtött, betegsége alatt jó formán teljesen elfelejtette már, de félév mulva még tanulni sem lesz kedve, addigra egészen kiszökken, kiszokik belőle.

Ilyen rosszra fordulván sorsa, visszaküldte jeggyűrűjét Annuskának.

Azt irta neki, ne várjon rá, ugysem veheti el. Most azért sem, mert a házasság könnyen halálát okozhatná.

Ó ugyan boldogságnak tekintené a halált is Annuska karjaiban, de nincs szive hozzá, hogy egy-két pillanat öröméért nehéz, özvegyi fátlyolt rakjon gyenge vállaira.

Hogy pedig egyáltalán, később valamikor, elveheti-e majd, ki tudná azt megmondani? Hátha nem gyógyul fel soha? Vagy, ha ki is lából a bajból, meddig tart, míg állást szerezhet, a mire elveheti! Két év is bele telik.

Csak menjen szépen férjhez, a mig férjhez mehet, legalább nyugodt, biztos élete lesz s ha anyja ma-holnap lehunnya szemét, legalább nem áll majd támasz nélkül a világban.

Igy irt Ferencz és visszaküldte a gyűrűt. Annuska nagyon sirt ekkor és azt mondotta, ő zárdába megyen.

Fehér János, a tóvölgyi fiatal kántor vigasztalgatta. Egyszer ez emberke így szólt:

— Ne sirjon Annus kisasszony, árt a szépségének. Pedig, maga olyan szép . . .

Ez ügyetlen beszéd szivből fakadt, mert Fehér szerette Annuskát. És meg is kérette aztán.

Annuska hallani sem akart róla. De édes anyja, a kit Ferencz ur betegsége nagyon megtört, megöregített, mégis csak rávette. Mert engedelmes, szófogadó lány vala Jávor Annus. Aztán meg elgondolta, hogy Ferencz ur miatta is szenved, milyen jó lesz, ha ő most Ferencz urért szenvedhet. Szivesen hozta meg az áldozatot és férjhez ment.

Kegyed, lányolvasóm, mintha fejecskéjét csóválná. Persze, nem sejtí még, hogy sokszor

Zenét a 37. gyalog-ezred zenekara szolgáltattott.

Az első felköszöntőt *Leonhardi* ezredes mondotta németül a legfőbb hadúr, a királyra, melyre aztán megindult a tósztok árja.

Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök ő Eminentijája nagyhatású beszéde így hangzik:

Uraim!

Mindenekelőtt fogadják mély köszönetemet, hogy az Önöknél megszokott lovagias előzékenységgel körükbe hívni sziveskedtek és így részesévé tenni azon dicső emléknaphoz, mely az Önök zászlajához hervadhatatlan koszorút fűzött. 1848, Volta, július 26, 27 dicső napjai voltak az ezrednek, melyben az akkor önfeláldozással győzelmet arató bajnokoknak méltó utódait Önökben van szerencsénk tisztelni.

(Ezután klasszikus német nyelven folytatolag a következőket mondotta):

A kötelességérzet, ezen magasztos erény, mely a királyért és hazáért halál-megvetéssel mindent feláldoz, a lelkesültség, mely a legünnepélyesebb órában mindent de mindent feled, a mi az életben az ember előtt kedves és drága, a szeretet, mely a katonát minden körülmények között odalánczolja zászlajához úgy hogy annak bukását maga sem kívánja túlélni, ezek az emberi szívnek azon gerjedelmei, melyek előtt mindenki méltó nagyrabecsüléssel hajt fejet, ezek tények, melyeket egyaránt megszentel a vallás és hazaszeretet.

Ezen fenséges érzelmekre és tettekre való emlékezés az, mely Önöket uraim itt ma összegyűjtötte és a mely emlékezéssel Önök ezredüknek dicsőséges tradícióit elevenítik fel, hogy azokban feltalálják az Önök, sajátos lelkesültségük ideálját, hogy a király és haza iránt ugyanazon szeretettel, ugyanazon kötelességérzettel kivívják maguknak polgárlársaik nagyrabecsülését.

Ezen nemes érzelmeket kívántam én szerény szavaimmal méltányolni.

(És itt ismét magyarul folytatja és végzi):

És poharamat emelem a Vilmos-huszárezred dicsőségére; legyen méltó őseihez, legyen büszkesége a magyar nemzetnek, legyen első katonája Fel-séges Urunknak és királyunknak.

Éljen.

Tomboló lelkesültség, hosszas, falrengető eljenzés követte a beszédet.

Általános tetszés közt beszélt *Beöthy* László főispán; beszédje végén óriási lelkesedés közt *Leonhardi* ezredesre, a vitészség, gentlemanság és szeretetreméltóság képviselőjére emelte poharát. *Komlóssy* József a katonaság és polgárság jó viszonyára ivott, a legénység nevében pedig *Tisza* Lajos gróf egyéves önkéntes beszélt. A pohárköszöntők sorát *Leonhardi* ezredes zárta be magyar beszéddel. Tres faciant collegium — s ma együtt ünnepelet pap, polgár, katoná. A vendégeknek szíves megjelenésükért őszinte köszönetet mond.

Schlauch Lőrincz bibornok eltávoztása után — a kit *Leonhardi* ezredes karonfogva kísért le a lépcsőn — nem sokára asztalt bontottak s a Rákóczy-induló hangjai mellett szétoszoltak az ünneplők.

A legénység ebédje. Táncmulatság.

A *Ferencz* József lovassági laktanyában a legénységnek volt lakomája, melyhez a Vilmos-huszárezred külön zenekara játszott. Este tüzijáték volt ugyancsak a kaszáryában.

A Debreczenből érkezett századok Pecze-Szöllősen vannak elszállásolva. Ezek részére a községben rendeztek mulatságot, a melyen *Leonhardi* ezredes is részt vett.

További ünnepélyek.

Mind ezzel nincs kimerítve az ünnepi program. Vasárnapra fényes tornajáték van kitűzve, d. u. nagy löverseny, melyekre már is nagyban folynak az előkészületek.

Darányi lemondása.

Politikai körökben a legpozitívabb formában el van terjedve a hír — írja a M. E. L. — hogy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter Széll Kálmán miniszterelnöknek följánlotta lemondását. Ezt a hírt úgy a földmivelésügyi miniszter hiveinek mint ellenfeleinek táborában is megerősítik. A verziók csak abban térnek el

— még pedig nagyon lényegesen — hogy a miniszterelnök mint fogadta a lemondást.

E hírek szerint a földmivelésügyi miniszter Rátótra utazott a lemondás felajánlása czéljából. Darányit nagyon elkeserítették azok a támadások, melyekkel őt legutóbbi párisi pohárköszöntője miatt illetik és a melyek heves és kiméletlen folytatására készülnek. A kormány ugyanis értesült arról, hogy az agrárellenes körök és ezeknek tulnyomó többsége magában a szabadelvű-pártban, a parlamentben és sajtóban heves agitációra készülnek a földmivelésügyi miniszter politikája ellen. A mi a sajtóban rendezendő támadásokat illeti, ezek a körök nem elégesznek meg a rendelkezésükre álló német organumokkal, hanem a — Pester Lloyd mintájára — új szabadelvű-párti merkantilista irányu magyar lapot készülnek alapítani, melynek az lesz nyíltan bevallott czélja, hogy az agrárius és reakzionárius politikai irányt megtörjék és Darányi pozícióját — a kiben e politikai irány legveszedelmesebb és leghatalmasabb képviselőjét látják — tarthatatlanná tegyék.

A miniszterelnököt, állítólag, nagyon elkedvetlenítette a pártban uralkodó két áramlat közötti ellentét ilyen kiélesedése és ez indította volna a földmivelésügyi minisztert arra, hogy a lemondását a kabinet fejének felajánlja.

A miniszterelnök azonban — így beszélnek Darányi hívei — a lemondását a leghatározottabban visszautasította és biztosította kollegáját úgy a maga, mint a párt tántoríthatlan bizalmáról.

A másik verzió szerint — és ezt Darányi ellenfeleinek sátorában beszélnek — a miniszterelnök nem adott Darányinak ilyen határozottan elutasító választ. Válasza inkább kitérő volt. A miniszterelnök e forrás szerint csak annyit mondott, hogy a lemondást e pillanatban nem fogadhatja el, mert különben úgy tünik fel a dolog, mintha a miniszter egy újságcikk elől futamodott volna meg. A miniszterelnök azonban annyira nem idegenkedik Darányi lemondásának eszméjétől, hogy a napokban egy napra Budapestre jött és csak azért, hogy Darányival a lemondás eshetőségét részletesen megbeszélje.

Igy beszélnek ezt Darányi ellenfeleinek tá-

a férjhezmenés is áldozat. Jobb is, ha nem tudja meg soha . . .

III.

— Nézze meg kegyed Ferencz urat tiz év mulva, e szép, szerelmes estén. Csak nézze meg! . . .

Mert ő az, a ki a lármás utcáról most fordul be a városliget fái közé. Ha jól szemügyre veszi, mikor egy-egy lámpa mellett elhalad, sok változást fog találni rajta.

Megizmosodott azóta, bár a haja is megrikult egy kissé. Testét az idő s agondos életmód meggyógyította, megedzette. Hogy cserébe a hajából is kitépett egy-egy szálat itt is, ott is, ő, az nem számít. Asszonyokkal úgy sem foglalkozik s nem is akar tetszeni senkinek.

Szabó Ferencz dr. középiskolai tanár csak komoly tanulmányainak él. Nevét már ismerik sőt néha emlegetik is a tudományos világban s ő hamarosan feljut az egyetemre.

Látja kérem, most is valami értekezés anyagát rendezgeti agyában. Csak azért jött ki a fák közé, hogy egy kissé szellőzzék a feje s hogy a mit délután megirt, kellemes séta közben, könnyen átgondolhassa.

Ime, most ott a tó partján megáll. Tetszik neki a sima tükrű víz, a melybe a fák árnyai fekszenek és csillagfény vetődik. Szemének jól esik e kép és gondolatai tiszták, az át-

tekintés szépen folyik. Mig szeme gyönyörködik, lelke pihen, csak agya rendezget.

Valahonnan messziről, a tulsó partról cigánymuzsika hallik. A tó fölött ábrándosan szállnak a hanghullámok:

»Kidölt a fa mandulástól! . . .«

A tanár ur fülének tetszenek e hangok, a szívének még jobban. Csak az eszének nem, azt megzavarják. A tanár ur tehát olyan helyet keres, a hova nem hallik a zeneszó, ahol nem zavarja senki.

Egyre belebb hatol a ligetben, egyre hasztalanul. Itt is, ott is, mindenfelé fiatal párok simulnak egymáshoz és szerelmesen sugdosnak egymás fülébe.

A tanár urat ez már kihozza a sodrából. Hát sehohsem lehet nyugta, mindenütt zavarják léha emberek? Egyszóval a tanár urat most elfogta az inzulat.

Kegyed azt kérdi, ha nem irigység-e ez indulat inkább, mint harag? Én nem tudom, de azt hiszem, kegyed mégis mond valamit.

De lám, a tanár ur már megint ott áll a tó partján. S a nóta megint átszűrődik hozzá:

Most is szomoruan: így:

. . . »Piros bársony keszkenőmet nem bánom . . .«

IV.

— Nézze meg kegyed Jávor Annuskát, most tiz év mulva, e csillagos, szerelmes estén.

Mert ő az, a ki Fehér Jánossal, a tó-völgyi kántorral és két kis fiával ott sétál a Rába partján. Hiszen kegyed jól tudja, hogy Annuskát a kántor vette el.

Fehér János víg ember és elégedett. Jó izüen pipázgat éppen és füstködöket fú ki karikákba. A felesége azonban szótalan és szomorú. — Annuska mindig is ilyen, amióta asszony.

Pista, nagyobbik fia Annuskának, apja kezét fogja. A Vénuszba tekintget éppen és azt kérdezi egyszer, hogy:

— Édes apám, mi a neve annak a fényes csillagnak ottan?

A kántor megfelel a kérdésre és sokat magyaráz.

De a kisebbik fiu, a kit az anyja vezet, közbe szól:

— Édes anyám, ugy-e maga fázik? Ugy reszket a keze.

A szomorú asszony tiltakozik. Az ura azonban gyöngéden betakarja a nagy kendővel.

— Vigyázz magadra anyjuk, te ugysis gyenge vagy.

Annuska pedig nem akarja magára teríteni a kendőt és egyre azt hajtogatja, ő nem fázik.

borában. E körök a földmívelésügyi miniszter lemondását befejezett ténynek tekintik.

Milán tervei.

Bécsből jelentik: Milán exkirály még mindig itt időzik az osztrák fővárosban, közte és a szerb főváros között folytonos élénk sürgönyváltás folyik. Az exkirály — mint beavatott körökben beszélnek — fiának házassági ügyében nagyon kétszínű játékot folytat. Nyíltan fia hívének és hű alattvalójának vallja magát. Titokban azonban azon dolgozik, hogy a szerb hadsereget teljesen megnyerje magának, hogy azután ennek segítségével ismét magához ragadja a hatalmat, fiát detronizálja és maga üljön a trónra.

Milán király környezetében különben kitűnően vannak informálva Sándor minden lépéséről és terveiről. A fiatal szerb király esküvőjét a legnagyobb csendben sőt teljesen titokban akarja megtartani. Az esketés a konak egyik termében lesz. Az esketést nem a metropolita, hanem egy másik Sándorhoz teljesen hű lelkész fogja végezni, az esküvő megtörténetét nem azonnal, hanem pár nappal később fogják hírül adni. Milán csak erre vár, hogy nyíltan megkezdje akcióját.

Délutáni álmok a politikában.

Ismerik a kacsaszegont nemcsak a hírlapírás, hanem a politika terén is. Mikor nem gyilkolják a követeinket Pekingben s mikor nem vesz el semmiféle király nála kétszer idősebb özvegyasszonyt: akkor még érthető, ha a politikai urak esze a délutáni tikkasztó melegben elkalandoz s mesébe illően nevetséges torzszülöttekkel lepi meg a világot. De mire ez az álmodozás most, mikor napról-napra csak úgy dül a meglepetéseket keltő szenzáció?

A németek, úgy látszik, még mindig ráérnek álmodozni. Most is három pángermán iratocskát bocsátanak világgá, a melyben persze megint Magyarországot és Ausztriát nyesegetik darabokra. És pedig Ausztriát következőleg osztják fel:

1. Poroszország kapja Sziléziát és Morvaországot. A lengyeleket s cseheket ez fogja germanizálni.

Igaza is van. Mikor az ember a hidegről, barátságos, fűtött szobába ér éppen a melegtől rázkódik meg.

Ő is így van most az emlékek hullámszáma közben. Az élet hideg világából az álmok országába tévedt és sokat szenvedett szívébe jószágos, édes melegség suhant. Teste megremegett, a hogy megcsapta szívet langyos hulláma a multnak.

Ha pedig egy-két perc múlva újra az élet fagyos leheét érzi majd, szíve akkor fázni fog ismét. De a nagy kendő azért fölösleges leszen. Attól ugyan fel nem melegszik . . .

V.

— Ah! szépek a csendes, csillagos, szerelmes esték. Mikor vágyak, álmok és ábrándok és sejtelmek szállnak virágból, fűből-fából. Mintha fiatal szívek az illatot, a mi bennük lakozik mind kilehelnék ilyenkor és az usznék hullámosan, ringatózva a levegőben.

Változatlanul, egyformán szépek maradnak ez esték, ha bárhol s bármikor szállnak is le emberekre. Csak a szívek változnak meg időközben és sok jóval előbb hal meg, mielőtt dobogása megszűnt volna s mielőtt azé lehetett volna, a kit szeretett . . .

Helvey Lajos.

2. Szászország kapja Csehországot — tehát 6 millió németen 3 és fél millió cseh ki nem foghat többet.

3. Bajorországhoz csatolandó az Inn-nyegyed, mely ugy is régi bajor birtok volt, tehát Tirol, Voralberg, Salzburg.

4. Az osztrák partvidék Dalmácia déli részével, Trieszt, Pola s Cattaróval német birodalmi tartományt fog alkotni egy császári-német katonai helytartó alatt. Erre a partvidékre különben mindenfelé vásik a grossdeutsch zápfog, mert már Lagarde, Németország életkérdésének jelzi Trieszt birtokát s a pángermán iratok is axiomának állítják: »Az Adriához való utnyítás Grossdeutschland életfeltétele s a német nép a béke s harcz minden eszközét latba vetendi, hogy az Adriához hozzá jusson«. (2. m. 28. lapon).

5. Ausztra királyság (Ostmark), mely állana Alsó- s Felső-Ausztriából, Stiria, Karintia s Krajoa tartományokból, egy német fejedelem alatt.

Magyarországgal nem tudnak mit csinálni. Egyik munka függetleníteni akarja a Habsburgok megmagyarosodó családjá alatt, míg a másik itt is folytatja a feldarabolás nemes kedvtelést a következőképpen:

1. Ruménia megkapja a mai Magyarország oláhnyelvű területét Bukovinával. (Hogy fognak ujjongani a dákörománok!)

2. A szászok megmentésére, a szász-német terület »Markgrafschaft Siebenbürgen« név alatt, külön német kormányzati birtokot képezne. (No persze!)

3. Horvátország, Szlavonia, Dalmácia, Montenegro, Bosznia és Hercegovina a mai Szerbiához csatolva, — képezik a »nagy szerb királyság-ot, mely azonban Ausztriától függjön.

4. A tulajdonképpen osztrák császárság, a hazánkól megmaradt részzel, a »Magyar Császárság«-gal mindenestül belép a grossdeutsch birodalomba, melylyel azután a magyarok teljes germanizációja is befejezhető. (Es gilt nur ihnen die deutsche Sprache und deutsches Volksbewusstsein wieder beizubringen.)

A harmadik szintén Magyarország függetlenségét óhajtja, mint az első, de benne a németek helyzetét kiváltságossá kívánja tenni a következőkben:

»Nagyon fontos Magyarország jövő alakulása. Világos dolog, hogy ez attól függ, vajjon Magyarország barátságos vagy ellenséges képet vág-e Ausztriának német szemponti átképződésére. A magyarok teljes állami függetlenségre való óhajánál fogva, föltehetjük, hogy ezen alkalmat fölhasználadják, hogy német segélylyel állami önállóságra tegyenek szert. Továbbá: »A döntő tényező a német állam s (ezen) Magyarország viszonyában, a kétmilliónyi német lakos német sajátosságának népjogi fontartása s biztosításában fekszik. Ezen szempontból a német helynevek és családnevek visszaállítását, a német egyházak s iskolák önrendelkezését, az erdélyi »un versität« felújítását, a német nyelv egyenjogúságát minden formai intézménynél, szerződészerűleg kikötni kell.«

Csak türelmes jószág az a papiros, hogy ennyi badarságot elbir!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Julius 29. Honvédegyelet gyűlése.

Julius 29. A huszárezred lövészereje az iklódi pusztán.

Julius 31. Vadász-társulat közgyűlése.

Augusztus. 5. A 48-as kör nyári mulatsága a Karger-vendéglőben.

Wolafka püspök jubileuma.

24-én volt negyedszázadja, hogy Wolafka Nándor dr., v. püspök, prépost kanonok s debreczeni plebános pappá szenteltetett. E szép emléknapot *Mária-Radnán*, a Szent Ferencz-rendű szerzetes atyák ősi kolostorának csöndes falai között ünnepelte meg Wolafka püspök. A hálaadó ünnepi misén, melyet a jubiléus Szt. Mária kegyoltáránál mondott, a Szent Ferencz-rendű atyák asszisztáltak. A jubiléus emléknapi alkalmából a kolostor történelmi emléktől nagy refektoriumában ünnepi ebéd volt, melyen P. Amberger Gyula, kiérdemült provinciális, házfőnök üdvözölte a jubiléust, kiemelve az átfutott negyedszázad nevezetesebb mozzanatait, méltatva azon érdemeket, melyeket a jubiléus a haza, az egyház körül szerzett. A szűk körben lefolyt ünnepelés után Wolafka Nándor dr. a délutáni vonattal *Temesvárra* utazott, hol a Józsefvárosi templomban nagymiséjét mondott első szent miséjének negyedszázados emlékére s aztán sietett *Debreczenbe*, hol holnap veszik kezdetüket a nagyszabású ünnepségek, melyeket számára debreczeni hívei rendeznek, kik annyi szeretettel veszik körül érdemes lelkipásztorukat.

E helyütt közöljük azt a protestáns atyánkfiait jellemző dolgot is, a miről a *Magyar Szó* értesül. A debreczeni *ev. ref. egyháztanács* u. i. tegnap bizalmas értekezletet tartott a főgondnok elnöke alatt s az értekezleten kimondották, hogy »nem vesznek tudomást az egész dologról«. Helyes. A jubileum impozáns volta ezzel nem fog vesztetni semmit, ellenben eza körülmény annál szebb világításba helyezi a jubiléus főpap érdemeit. Különben jellemző az *ev. ref. egyháztanácsra* az a körülmény, hogy Debreczen város protestáns lakossága s az egész társadalma másként gondolkozik és érez, mint az egyháztanács s ugyancsak lelkesen vesz tudomást »az egész dologról«.

* A főispán itthon. *Beöthy* László főispán Czirkveniczáról, a hol családjával üdülni volt, visszaérkezett Nagyváradra. Családjá még a tengeri fürdőben maradt.

* A huszár altisztek mulatsága. A 7-ik huszárezred tegnapi ünnepének igen szép befejezése volt az ezred őrmesterei által *Karger* Sándor kitűnő nyári helyiségében rendezett társas összejövetel és táncszertély.

Az üveges termet szépen feldiszitették; zöld babérlombok között volt felállítva Ő Felsége mellszobra, két oldalt pedig kardok s más hadi jelvényekből összeállított diszítés.

A bejárat két oldalon lampionokkal, zöld lombbal izlésesen volt diszitve.

Kilencz óra után érkezett meg *Leonhardi* ezredessel a tisztikar s a braganzai herczeg. Az őrmesterek gróf *Hardegg* főhadnagy nevének remek csokrot nyújtották át.

Szabó őrmester csinos beszédben üdvözölte az eredest s utánna *Haseuörl* őrmester tolmácsolta az altisztikar köszönetét, ragaszkodását parancsnokuk iránt.

Leonhardi ezredes magyarul szép beszédet intézett a jelenlevőkhez. Együtt érező szíve az ezred altisztjeiért és legénységéért dobog. Éltette az ezred legénységét.

Csakhamar kezdetét vette a tánc s kitűnő kedvvel járták egész reggelig.

Karger Sándor kitűnő konyhája és pin-czéje elismerést nyert.

* Öngyilkos gépész. *Szabó* Ferencz m.-telegdi gépész teljes megelégedésben élt családjával, a míg a sors csapásai nem sújtották. Talán a rid-g sors megirigyelte a kis igényű munkás sorsát, hogy egyszerre rávetette súlyos

kezét. A tragédia ott kezdődik, hogy Szabó Ferencnek volt egy pöre, melyet elvesztett, mely családjának egzisztenciáját is meglámáda. Ezt még csak elveszte volna nagynehezen, noha ez is nagy gondot okozott a szegény embernek. Azonban a baj nem jár egyedül. Nemsokára elveszte a gépészeti oklevelét, s e nélkül seholy sem tudott munkát kapni, úgy, hogy a szegény ember családja az éhenhalással küzdött. A szegény gépész már nem tudta tovább viselni a sok csapást és egy őrizetlen pillanatban, mikor a felesége a háztól a szomszédba távozott, felakasztotta magát.

* **Arany középut.** A bukott miniszterelnök házi dorombja a *Magyar Szó*, melyben némely apró kálvinista káplánok furúrgatják el pástor sipjaik keservét s e czímen városunkat is megróvási kalandban részesítette; önmagát multa felül azon styl gyakorlatban, melynek czíme *Arany középut*.

A cikket így végzi:

A gyámoltalan miniszterelnök ott fog tehát Esztergomban kullogni, mint az oda parancsolt kutya. De mint a rosz, gyáva, kivert kutya, a melyik még ott is nyalja a kezeket, a mikor azok korbácsot suhogtatnak a háta.

Tessék elgondolni, milyen lehet e lapnál a szélsőség, mikor így néz ki az arany középut.

* **Ismét vezetett kutya.** Nagy riadalmat okozott tegnap reggel a Kirschner és Deutsch szállító cég udvarán egy kutya garázdálkodása. A kutya korán reggel beosont a nyitott kapun s egyideig az udvaron szaladgált, majd betévedt a nyitott istállóba, hol neki támadt az alvó kocsisnak és nagyon összemarta. Mikor az ember nagynehezen elhárította magáról, neki támadt egy lónak is s azt is súlyosan összemarta, hogy a vér csak úgy patakzott a ló lábából. A csapott zajra összefutottak a lakók és anélkül, hogy még valakiben azután is kárt tett volna, a kutya, sikertült agyonütni. Az összemart kocsis rögtön ápolás alá vették és sebeit kiégették. A kutyát bevitték a bonczházba, a hol majd meg fogják állapítani a betegséget.

* **Egy derék tanító halála.** Mély részvétellel értesülünk egy derék kántortanító haláláról. Fecser József görbedi r. kath. kántortanító egy félszázadnál hosszabb ideig szolgálta a tanügyet s ezekre megy azok száma, akiket nevelt, oktatott. Halála tegnapi követezett be s a temetése ma, pénteken lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Fájdalommal megtört szívvel tudatjuk, az összes rokonság nevében is a forrón szeretett férj, a legjobb atya, rokon és barát Fecser József érdemekben megöszült görbedi kántortanítónak, igazolt 48/49-es honvéhadnagynak, folyó évi július hó 25-én, életének 74-ik, boldog házasságának 7-ik évében áldás-dus életét bevégezve az örökkévalóságba költözött. A kedves halott kihült teteme július 27-én délelőtt 9 órakor az engesztelő szentmise-áldozat bemutatásával fog a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint Görbeden örök nyugalomra helyeztetni. Görbed, 1900. július 25-én. Áldás emlékére! Etédi Máté Anna neje. Fecser Ödön fia. Maár Róza, neje. Fecser Jolán, Maurer Péterné. Fecser Ilona Dantzki Istvánné József, Lajos, Mariska, Anna, Matild unokái. Maurer István, dédunokája, Etédi Máté Kálmáné, szül. Kászony-ujfalusi Csűrös Róza, sógornéja, Etédi Máté Ilona, férj. Leindorfer Mórné, sógornéja és fia. Leindorfer Zoltán, Etédi Máté Stefánia, férj Jasintzky Árminné, sógornéja és fiai, Dezső és Lajos. Kászony-ujfalusi Csűrös Antal, sógora.

* **Öngyilkosság?** Száraz galyat szedegetni indult egy öreg ember a szárdobágyi erdőbe, mikor a lehullott száraz lomb közt keresgélve, hatalmas aranyláncz akadt a kezébe. Öröme azonban nemsokára rémületté vált, mert a láncz nyomán egyszerre előkerült egy mellény, azzal pedig egy teljesen feloszlásnak indult férfi hulla. Fekete szalon ruha volt rajta, sárga cipővel,

nála volt órája, gyűrűje, pár forintja is. Mellette a fűben volt egy revolver és egy ujság július 14-iki kelettel. Kiltét nem sikerült megállapítani, de annyi valószínű, hogy öngyilkosságot követett el. Az előjáróság bevitette Szárdobágy község hullaházába.

* **A részeg ember veszedelme.** Nagy veszedelemben forgott tegnap egy berugott ember. Magas, nyulánk férfi, a ki, mint mondta, kilépett a szolgálatból és a kikapott pénzen bepálinkázott. Később a Rhédey-kert felé iparkodott, utközben azonban eltévesztette a egyenes utat és a Pecze-patak partjára jutott. Itt sokáig gondolkodott, hogy most már innen merre lenne jobb haladni. Meg is indult, azonban alig tett pár lépést, a mikor egy bizonytalan lépéssel a patakba lekanyarodott. A berugott ember tehetlenségében sokáig vergődött a vízben s talán bele is ful, ha az arra menő ügyeletes rendőrtizedes ki nem szabadítja. A fürdés közben kissé eszéhez tért és akkor álmélkodott és kérdezősködött a jelen voltaktól, hogy tulajdonképen mi is történt vele.

* **Színi növendékek előadása.** A Rákosi Szidi budapesti színész-iskolájának Nagyváradon tartózkodó növendékei a szünetidőt arra használják fel, hogy bemutassák a nagyváradai közönségnek, hogy mennyit haladtak. Augusztus hó 5-én és 9-én színielőadást rendeznek, a melyeknek a tiszta jövedelmét az *E. Kovács* Gyula emlékére szánták. A színpad leendő alakjai *Makay* Emilnek *Oh azok a klubok* és a *Robinsonok* című vigjátékait adják elő, azonkívül ének és szavaltat egészítik ki az estét. Közreműködnek az előadáson *Kürtly* Margit, a Rákosi iskolának ezen nagy tehetségű, kiváló növendéke, továbbá Rogoz Imre, Vass Ferencz, Kabdebó Ernő és Somlár Mihály s azonkívül néhány műkedvelő. A rendezést *Szűts* Dezső városi aljegyző vállalta el.

* **Angol veszteségek Afrikában.** Az angolok vesztesége a délafrikai háboruban megbízható adatok szerint eddig 80.000 ember. A Délafrikában operáló angol hadsereg száma 221.000 embert tesz ki. A veszteség tehát két ötödörös, Ekkora veszteség Napoleon északi hadjárata óta páratlanul áll a világtörténelemben. Az angol hirszolgáltató források most azon vannak, hogy ezeket az adatokat megcáfolják. A július 8-án publikált jegyzék szerint az eddigi veszteségük összesen 22.000 emberre rug. Ezek közül elesett 2666, sebeiben meghalt 695, betegségben meghalt 4535, megsebesült 11.576, fogságba esett és eltűnt 1986 ember. Azt azonban beismerik, hogy ezeken kívül körülbelül 20.000 emberük fekszik kórházban. Ha az angolok redikált számadatait tekintjük is, nyilvánvaló, hogy a maroknyi búr sereg olyan érzékeny csapást mért a brit oroszlánra, melyet az nem egyhamar fog kiheverni.

* **Gyujtogató örült.** A napokban Mihályiban nagy tűz volt, mely *Csató* Ferenczné házáat hamvasztotta el. A csendőrség nyomozás közben meglepő eredményre jutott. Kisült, hogy a házat *Polgár* Rozália cselédleány gyujtotta föl, de nem ez az első gyujtogatása. Bevallotta a leány, hogy a múlt évben több gyujtogatást követett el és gyujtogatásaival közel 10.000 kor. kárt okozott. Nyugodtan, babos keszkenőjét lóbálva mondta el ezt a hajmeresztő vallomást s arra a kérdésre, hogy miért gyujtogatott, félelmesen villant fel a szemé és a vállát rángatta...

* **Égő tánczterem.** Pusztá-Garáb község lakosait borzasztó szerencsétlenség érte e hó 22-én. Az odaváló fiatalság ugyanis vasárnap délután tánczmulatságot rendezett a kocsmá udvarán felállított ponyva sátor alatt. A sátor alatt az ifjuság javában rakta a csárdást, a mikor a sátor körül szivarozó gyermekek közül valaki a sátort felgyujtotta. A nagy szélben a száraz ponyva egy pillanat alatt lángban állott. A tánczolók ijedten menekültek az égő sátor alul, miközben a könnyű ruhába öltözött leányok ruhája tüzet fogott. Erre iszonyu jajveszékélés tört ki. Azok a szerencsétlen leányok,

kiknek a ruhái meggyuladtak, ijedten akartak menekülni, de a nagy tolongásban nem tudtak elég gyorsan kijutni, minek következtében a benn szorult többi leányok ruhái is tüzet kaptak. A legények, valamint a tüzlármára összecsozdult népek hozzáláttak az égő ruhák leszaggatásához, mi nagy nehezen sikerült is, de e közben 2 leány, névszerint Kaszás Erzsébet és Forgó Éva oly súlyos égési sebeket szenvedtek, hogy másnap reggelre mind a kettő meghalt. Ezekon kívül még 16 leány szenvedett könnyebb égési sebeket, valamint a mentők közül is többen megsérültek. A megindított nyomozás során megállapították, hogy a tűz keletkezését gyermekek idézték elő, kik a sátor mögött szivarra gyujtottak s az égő gyufát eldobták. A vizsgálóbíró Baranyai András és Botka János 16 éves suhanczokat, mint a kik a tűz keletkezésének okozói voltak, bekísértette a járásbíróhoz.

* **Nagy tüzvész Élesden.** Tegnap délben óriási tüzvész pusztított *Élesd* községben, mely nagy riadalmat keltett az egész lakosságban. Délben, mikor a heti vásárosok portékájukat bepakolták, a vészharang megkondult s pár perc alatt az egész községet az a hir futotta be, hogy *Opre* Gábor pékmester műhelye kigyuladt. Sokan ott hagyták az ebédjüket és lélekszakadva rohantak az égő házhoz. A tűz a száraz időben oly rohamosan terjedt, hogy mire a tüzoltóság oda érkezett, már egyszerre négy ház s mellékhelyiségeit nyaldosta a tűz lángja. A tüzoltóság azt sem tudta, hogy a tűz oltáshoz melyik oldalon fogjon hozzá, mert a fél utca óriási lángokban állott s a lakosság és a vásárosok segítségével csak nagy nehezen tudták lokalizálni. Oltás közben a nagy tűz miatt alig lehetett valamit megmenteni s az utolsó házból *Móra* István csendőrszervező saját élete veszélyeztetésével mentett meg több értékes szoba butort. A tűz okozta kár körülbelül 20.000 koronára rug s szerencsére az épületek biztosítva voltak.

* **Gyászrovat.** Sas Edét, a *Nagyvárad* felelős szerkesztőjét és nejét, született *Mészáros* Emmát súlyos csapás érte. Apósa, *Mészáros* István építő-mester Szegeden, 60 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult köztiszteletben álló, érdemes polgára volt Szegednek és halálát nagy családján kívül a rokonok, ismerősök nagy sokasága gyászolja. Temetése e hó 27-én, pénteken lesz.

* **A csaló hölgy.** A multkor egy ismeretlen elegánsan öltözött uri hölgy jött a *Fábr* testvérek fő-utczai üzletébe és egy németül szövegezett levelet adott át a tulajdonosnak, mely szerint *Lovassy* Ferenczné nagyszalontai földbirtokos neje nagy megrendelést tett. — Azután kérte az üzlettulajdonost, hogy míg a városban dolgait elvégzi, csomagolja be a portékát, majd ő eljön azokért. Utközben bement *Wurst* József üzletébe is, a hol hasonlóképen egy német levéllel próbált szerencsét.

Azonban furfangos terve nem sikerült. *Fábr* kereskedőnek nagyon gyanus volt a német levél s a visszatérő hölgynek azt mondta, hogy majd elkül i a portékát Nagyszalontára. Egyik alkalmazottjával el is küldte, azonban mily meglepetésben részesült a küldött, mikor *Lovassyéknál* a megrendelésről mit sem tudtak. Hasonló óvatossággal járt el *Wurst* kereskedő is, a ki portékát nem adta át a gyanus hölgynek. Az esetről a kereskedők jelentést tettek a rendőrségnek, mely most erőlyesen nyomozza a titkizatos csaló hölgyet.

* **Véres mulatság.** Véres mulatságot rendeztek vasárnap a mosorini legények. A dolog úgy történt, hogy a hatóság az aratás idején eltiltotta a rendes vasárnapi mulatságokat s csak kivételesen hatósági engedéllyel van megengedve. Azonban a mosorini szerb legények nem sokat adtak a rendeletre és a mult vasárnap minden engedély nélkül olyan dárídót csaptak, hogy a szomszéd faluba is behallatszott. Estefelé megérkezett egy csendőrijárőr a községbe s midőn látta, hogy a fiatalság táncz-

mulatságot tart, felszólította a községi bírót és a községi rendőrzetöt, hogy oszlássák fel a mulatságot. A bíró és rendőrzet két rendőrrel megjelentek a kocsmában és távozásra szólították fel a legényeket, de eredmény nélkül, sőt a két rendőrt ki is lökték a kocsmából. A rendőrzet azonban a két rendőrrel újból bement és a tamburásoktól elszedték a hangszereket. Erre a legények megrohanták a rendőröket és késekkel támadtak rájuk, mire a sarokba szorított rendőrök kivont karddal védekeztek. Javában folyt már a vérengzés, mikor a csendőrök is oda futottak s minthogy ezeknek is ellenszegültek a legények, a csendőrök szuronytámadást intéztek az ellenszegülők ellen, miközben *Vukics Szávó* és *Csolics Sztevo* oly súlyos sérülést szenvedett, hogy másnap reggelre *mind a kettő meghalt*. Mire a csendőrök a megtámadott rendőröket kiszabadíthatták, az egyik rendőr, *Cservenics Koszta* már halott volt, a másik kettő pedig szintén össze volt szurkálva. A helyszínére megérkezett a vizsgálóbíró és a hadbíró s tizenhatszól súlyosan sérült embert találtak, a kik valamennyien életveszélyes sérülést szenvedtek. A vizsgálat folyik.

* Véres harc katonák és polgárok között. A pétervárad helyőrség parancsnoka vasárnap éjjel riadót fuvatott. Okot erre a szókatlan eljárásra az a körülmény szolgáltatott, hogy az ott állomásozó vartüzér ezred legényei vasárnap este össze verekedtek a civilekkel s olyan elkeseredett vérengzést vittek véghez, hogy a kivonult őrség a rendet nem tudta helyre állítani. Vasárnap délután néhány tüzér katona elment a Stadler-féle vendéglőbe mulatni, hol a civilek szoktak táncmulatságot tartani. Később több tüzér katona is érkezett oda és tánczra kerekedtek. Eleinte csöndben folyt a mulatság, utóbb azonban a tüzerek teljesen lefoglalták a tánczosnékat, a mi miatt aztán kitört a verekedés. A tüzerek oldalfevereiket rántották elő, a civilek pedig bicskákkal rontottak a tüzerekre. A verekedés hírére csakhamar kivonult az őrség is, de a civilek, akik ekkor már az utcán is nagy számban összecsozdultak, az őrséget megrohanták s mielőtt fevereiket használhatták volna, letegyverezték őket. Az eset híre villámgyorsan terjedt el s mindenki a verekedés színhelyére csődült, mely ekkor már az utcára is kiterjedt. A kivonult katonaság csakhamar szétszórta a tömeget, de ekkor már három halottja és nyolcz súlyos sebesültje volt a verekedésnek. A civilek közül *Csolics Simon* és *Josics Aladár*, a tüzerek közül pedig *Jakobovics István* halva maradtak a csataterén. Ezekon kívül 3 polgár és öt tüzér súlyosan megsérült s ezeket is úgy kellett elszállítani. A nyomozás eddig igen sok könnyebb sérülést állapított meg, ezek azonban nem életveszélyesek. A hadbíró és a törvényszéki vizsgálóbíró most együttesen vezetik a vizsgálatot.

Kinai háború.

Kina hadereje.

Charles Beresford angol ellentengernagy Kináról nagy becsű könyvet írt. Ebben kiterjeszkedik az óriási mennyi birodalom politikai és társas életére.

Legaktuálisabb most a könyv azon része, a mely a kínai hadseregről szól.

Lord *Beresford* a mandzsú-csapatokat 170.000-re becsüli. Amde ez nem mondható igazi seregnek, mert ez a haderő szét van szórva a nagyobb városokban és az alkirályoknak sem tekintélyük, sem erélyük nincs velük szemben és így valószínű, hogy az egyes csapatok a tábornokok politikai állásfoglalása szerint Tuan hercegnek vagy Tsing hercegnek pártjára állottak. A kínai csapatok közül lord *Beresford* Juugsikai tábornok 7400 főből álló seregét becsüli legtöbbszörre. Ez a sereg Peking közeléből nem távozhatik el. Vezérük igazi generális, csak hogy — kínai. Ezt a csapatot a vámjövedelmekből tartják fenn; diszciplinájuk

pompás. Német gyártású Mauser-fegyverekkel vannak ellátva és hat-hat ágyúból álló tíz tüzegük van. A lord 1898-ban a nyolczvan éves Seng tábornok seregét is Peking közelében találta. Ez is 20.000 emberből áll; Mauser-fegyverrel és Maxim-ágyúkkal van ellátva, egy részét német instruktorok képezték ki. Santsing serege körülbelül 15.000 főre tehető. Ezt is német tisztek szervezték, de 1898. óta orosz instruktorok oktatták őket. Nics csapata körülbelül 13.000 főre tehető. Ezek is Mauser-fegyverekkel és különböző kaliberű ágyúkkal vannak ellátva.

A pekingi sorsyalság 10.000 válogatott emberből, *Yiketong* serege 15.000 emberből áll. Ezenfelül a mongolok 100.000 pompás lovast állítanak ki saját hercegeik vezetésével.

De hagyjuk ezt a 100.000 vad lovast és 170.000 főnyi mandzsú-csapatot, ne vegyük számításba a felkelők és garázdálkodók óriási tömegét, mégis elég figyelemreméltó sereget találunk magunk előtt. Ez a 80.000 ember mind kintű Mauser-fegyverrel van ellátva. Mindebből világosan látható — mondja lord *Beresford* — hogy körülbelül 100.000 főnyi egyöntetű vezetés alatt álló szövetséges haderő szükséges ahhoz, hogy egy komoly összetűzés esetén elbánhassunk a kínai regularis csapatokkal.

A háború mai állásáról a következő **táv-irataink** szólnak:

Az oroszok készülődnek.

London, július 26. (Saját tud. távir.) A *Times*-nak jelentik Sanghaiból, hogy tegnap érkezett niucsvangi jelentés szerint az oroszok a kikötőtől keletre 17 mérföldnyire koncentrálnak, de mielőtt Haicsungon és Liaujangon át Mukden felé vonulnának, még segédcsapatokat várnak. A boxerek most már a sanhaikváni és a kiaucaui uton is elpusztították a hidakat.

Az európaiak sorsa.

London, július 26. (Saját tud. távir.) A *Standard* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Egy csifui előkelő kínai hivatalnok e hó 19-én Sanghaiban élő rokonainak levelet írt, a mely szerint a következőképpen a folytonos harcok következtében már csak 300 ember van életben.

A *Daily News* jelentése szerint a pekingi brit követségnek egy kínai tolmácsa megszökött és azt beszéli, hogy mikor Pekingből elment, a követségek tagjainak nagyobb része már nem élt, az életben maradtak helyzete pedig reménytelen volt. Sir *Robert Hart* július 2-án meghalt.

Egy decretum.

London, július 26. (Saját tud. távirata.) A *Daily Telegraph* jelenti Kantonból 24-iki kelettel: *Takszu*, helyettes alkirály rendeletet tesz közzé, a mely egy császári decretum szövegét hozza nyilvánosságra. A császári decretum a VI-ik hónap 23-ik napján kelt és így szól:

„Tiencint elvesztettük. Pekingben nagy készülődések folynak. Békét csak úgy szerezhethünk, ha előbb háborút folytatunk. Attól tartunk, hogy az alkirályok és kormányzók az idegen követek biztonsága kedvéért, a kiknek életét, ameddig csak lehet, megvédeni igyekszünk, békét akarnak kötni és elhanyagolják a

védelmi intézkedéseket. Ebben az esetben a tartományok végtelen bajt hoznak ránk. A tartományoknak épen ellenkezőleg erélyesen kell sietniük a védelemre és támadásra szolgáló rendszabályllyal, mert különben ők felelősek a következményekért, ha habozó és hamis magatartásuk miatt terület megveszendőbe.”

Takszu, a ki elkeseredett ellensége az idegeneknek, sürgeti a hadi készülődéseket és azt követelte, hogy az itt horgonyzó 2 francia, 1 angol és 1 amerikai ágyunaszádot visszarendeljék. A csatornán kínai ágyunaszádok veszélyeztetik a közbiztonságot. Legénységük *Lau* fekete zászlósaiból áll. Az állami hajógyáron alul még 18 ágyunaszád áll. Kanton lakosságának magatartása napról-napra ellenségesebb.

Amerika közbenjárása.

Washington, július 25. (Saját tud. táv.) Itt éppenséggel nem titkolják, hogy Amerika közbenjárásának kevés kilátása van sikerre, mert valószínű, hogy azoknak a hatalmaknak a beleegyezését, a melyek Pekingben kárt szenvedtek életben vagy vagyonban, nagyon nehéz lesz megszerezni. Másrészt megnehezíti a közbenjárást Európa nyilvánvaló hangulata. Ha az Egyesült-Államok kormányának nem sikerül a hatalmakat rábírnia arra, hogy engedékenyek legyenek a kínaiakkal szemben, nem fog résztvenni a további ellenségeskedésben, hanem ha majd a maga ügyeiről gondoskodott, visszavonul, de amellettt értésére fogja adni a többi hatalomnak, hogy az Egyesült-Államok nem fogják tűrni, hogy érdekeit megsértse valamelyik hatalom, a mely jónak látja az engesztelhetetlen ellenségeskedés folytatását.

Vegyes jelentés.

London, július 26. (S. t. táv.) A *Times* Tiencinből 17-iki kelettel a következő táviratot kapta: A takui tengernagyok szótöbbséggel elhatározták, hogy conku-tiencini vasut fölött való felügyeletet az oroszokra bizzák. Az angol és az amerikai tengernagy jegyzőkönyvbe vétette hogy a kérdésnek ezzel az elintézésével nem értenek egyet.

A *Daily Telegraph*nak jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel, hogy a hupei alkirály azt táviratozta Vucsangból, hogy azokról az ágyúkról, a melyek Hankaura voltak irányítva, levétette a závarzatokat és a Jangce folyóba dobatta, de attól tart, hogy 10 nap múlva nem lesz képes többé a katonákat féken tartani.

London, július 26. (Saját tud. távirata.) A *Daily Mail* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Seymour és Gaselee tengernagyok e hó 24-én Vei-Hai-Veibe érkeztek.

A *Daily News*-nak táviratozzák Niucsvangból 16-iki kelettel, hogy Liajang és Mukden között, továbbá Mukden és Tieling között elpusztították a vasutat. A gőzmozdonyokat és kocsikat is összetörték.

Az erődök építése.

Berlin, július 25. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelenti, hogy az orosz vezérkarnak tudomása van azokról a nehézségekről, amelyek a Peking ellen való előre nyomulásnak útjában vannak. A kínaiak Tiencin és Peking között az erődöknek egész sorozatát építették föl, amelyeknek bevétele a legnagyobb nehézségekkel fog jární. Az összes erődök nagy kaliberű ágyúkkal vannak felszerelve. Ezer kínai

miliczkatona dolgozott ezeken az erődökön.

A boxereket öldöskik.

London, július 26. (Saj tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Tiencinből e hó 19-iki kelettel: A szomszédos területekről ideérkezett kínaiak jelentik, hogy a császári csapatok öldöskik a boxereket, a hol csak elkapják őket, mivel mint mondják, a boxerek csábitották őket arra, hogy a reménytelen harcot megkezdjék. Egy intelligens kínai azt mondta, hogy csak idő kérdése, hogy Pekingben is hasonló állapotok legyenek. Akkor aztán Yung tábornok és Ching herczeg valószínűleg elegendő befolyásra fognak szert tenni, hogy a pekingi mértékadó köröket a béketárgyalások megindítására rábírassák.

Li-Hung-Csang tárgyal.

Washington, július 26. (Saját tud. távirata.) A sanghai-i amerikai konzul azt táviratozza, hogy Li-Hung-Csang most nem utazik el Sanghaiból, hanem onnan folytatja majd a tárgyalásokat. Azt hiszik, hogy az alkirály talán a Sanghaiban képviselt hatalmak felszólalása miatt halasztotta el Sanghaiból való elutazását.

Li-Hung-Csang ravaszsága.

Berlin, július 26. (Saját tud. táv.) A berlini, londoni és a belga kormányok élesen kikelnek *Li-Hung-Csang* herczeg kétszínű viselkedése ellen. A sanghai-i konzulok minden összeköttetést megszakítottak vele. A politikai körökben általában az a hír van elterjedve, hogy *a követek nem élnek és az igaztalan hír terjesztésével csak időt akar nyerni a fegyverkezésre.*

EGYESÜLETEK

A honvédegyelet gyűlése. Meghívás. A nagyváradi városi és Biharmegyei 48/49-es honvéd egyesület elnökségének van szerencséje a honvédbajtársakat a folyó évi *Július hó 29-én* délelőtt 11 órájára a városháza kis tanács termében megtartandó évi közgyűlésre tisztelettel meghívni. Dr. Grósz Albert elnök.

Igazságszolgáltatás.

A kortesvezér szerelme. Nagyszalonta városában nevezetes ember volt *Bajó Lajos*. Leikes vezérembere volt a függetlenségi pártnak, a ki, midőn *Kossuth* Ferencz hazajött sietett egyik házat *Kossuth* Ferencz nevére iratni, hogy választói joga legyen a *Kossuth* Lajos fiának. *Bajó* uram családos ember létére őt esztendeig járt a tilosban: *Bonczos* Ferencz gazdag földmives feleségével. Őt esztendő elteltével az asszony aztán kijelentette neki:

— Nem kellesz már se testemnek, se lelkemnek! Szakítani akarok veled!

A szerelmes ember sehogya se akart ebbe belenyugodni. Addig rimázkodott az asszonynak, míg az a múlt év őszén még egy találkozót adott neki. November 23-án este volt az a végzetes légyott. A menyecske azonban, ugylátszik, nem nagyon várta a kedvesét: az ura is otthon volt s a házaspár lefeküdt.

Bajó Lajos 8 óra tájt odament és a kapufélfára akasztott kulccsal kinyitotta a kaput, bement az udvarra és megzörgette a kedvese ablakát. Odabenn fölneszeltek az alvók s az asszony megmondta az urának:

— Jézusom! *Bajó* akar ránk törni!

A férj erre az ablakhoz rohant, kingrott az udvarra, hogy a szeretőt elcsipje, de *Bajó* átvette magát a kerítésen és a szomszédba menekült; a férj nem találta őt sehol.

E sikertelen kísérlet után is újra szerencsét próbált *Bajó* a menyecskénél. De ekkor a férj észrevette, megragadta és rákiáltott:

— Meghalsz, kutya!

Ezzel a vetélytársra vetette magát. De *Bajó* a magával hozott revolvert megtámadója felé sőtötte. A golyó halálosan találta a férjet, a ki másnap délelőtt meghalt.

Bajó a nagyváradi esküdtszék elé került, a mely kimondta a bűnöst, de a cselekményt a vádlott erős felindulásának tudta be. Az esküdtszék erre *Bajót hét évi fegyházra* és 10 évi hivatalvesztésre ítélte s kötelezte egyúttal, hogy az özvegynek és 5 gyermekének fejébe 400 koronát fizessen.

A védő semmiségi panaszt jelentett be, melyet *Neuberger* Ignác bíró előadása mellett ma tárgyalta a kir. kuria. *Hammersberg* Jenő koronagyász a semmiségi panasz elutasítása mellett foglalt állást, míg a megjelent védő a tárgyalás megsemmisítését kérte egynémely szabálytalanság miatt. A kuria a semmiségi panaszt elutasította.

A magyar ipar ellen. Kocsitengelyeit sokáig terjesztette nálunk a külföldi Winterczég, de egy hasonló magyar gyártmány mindjobban kiszorítja az utolsó időkben. Az osztrák gyárosnak persze nem tetszik a dolog és rugkapálódzik ellene. Sorra pöröl védjegybitorlás címén, szerte az országban. Ma a budapesti büntető járásbírósnál tárgyalta Winternek egy ilyen panaszát dr. Szepessy István kir. járásbíró, feleletre vonván ezúttal *Braun Albert* kereskedőt.

A panasz szerint a vádlott magyar gyártmányt adott egy vevőnek, a ki Winter-tengelyt kért. A vevő, mellesleg megjegyezte, nem valami egyenes uton járt, mert vásárlás czéljából, hogy pört szózhasson a kereskedő nyakába, maga — Winter küldte. *Braun* a tárgyaláson dr. Weisz Gyula védte, a ki szemébe vágta külföldi a gyárosnak, hogy áruit — különösen erőszakosan — ne akarja Magyarországra oktrojálni. Közveti erre dr. Oláh Dezső, az osztrák gyáros ügyvédje:

— Hazafias frázis! Ne tessék talmi-áruval konkurrálni...

— Legalább olyan jó, mint az ön gyárosáé.

— Nem áll.

Dr. Weisz Gyula: Figyelmébe ajánlom a bíróságnak azt is, hogy Winter vagy 30 magyar bíróságnál próbált már szerencsét, de mindenütt — kudarcot vallott.

Dr. Oláh: Jogerős ítélet csak egy van eddig.

A jogi képviselők vitája után dr. Szepessy járásbíró is elutasította Winter panaszait és *Braun* felmentette az 1895: 41. cz. 8. §-ába ütköző védjegykihágási vádjá alól, mert egyrészt a magyar gyártmány védjegye csak egy szóban hasonlít az osztrák gyártmány védjegyéhez s még ez az egy szó sem azonos. Így hát a megtevéstésre nem alkalmas. Ezenfelül a vádlott eljárása a jelen esetben jóhiszemű s a magyar árut harmincz százalékkal olcsóbban is adta, a mi szintén mutatja, hogy azt nem akarta Winter-tengelyként feltüntetni.

SZINHÁZ.

Műkedvelői előadás. A *Nagyváradi Iparos Ifjusági-Egyület* augusztus hóban műkedvelői előadást rendez a *Fekete Sas* nagyszínházban, színpad kerületén. *A vén bakkancsos és fia a huszár* című népszínmű, a próbák már serényen folynak az egyesület helyiségében.

Közreműködnek a főszereplők közül: *Fehér Mariska*, *Szabó Mariska*, *Kováts Mihály*, *Orenics Alajos*, *Bereczky László*, *Kenéz Ferencz*, *Vargha Gyula*, kiket ösmer a közönség már az előző évekből.

Helyeket jegyezni lehet az egyesület helyiségében Szt. László-tér, Kováts-ház.

Román nemzeti színház. Az erdélyi érczhegységben hetek óta nagy előkészületek folytak arra a gyűlésre és kirándulásra, melyet a *román nemzeti színházat építő egyesület* rendezett. A közgyűlést *Abrudbányán* tartották meg, a kirándulást pedig a *Detonátára* tervezték s azóta bizonyára meg is tartották. A gyűlésre jövőket *Zalatnán* nagy ünneppel, bankettel fogadták, *Tökefalván* pedig, melyet hibásan *Bucsum-nak* neveznek hivatalosan is, oláh néven, holott régi jó magyar neve van, *Tökefalván* bandérium várta az ünnepségnélségét, melynek elén *Vulkán József* áll. *Montani* esperes beszédére *Vulkán* kijelentette, hogy ők a megtisztelő fogadtatást nem a maguk személyének, hanem az általuk képviselt eszméknek számítják föl. *Abrudbányán* diadalkapuvárta az érkezőket s itt *Popovics* esperes mondta az üdvözlő beszédet. Több mint háromszázan voltak jelen és pedig *Nagyváradról*, *Brassóbról*, *Balázsfalvából*, *Kolozsvárról*, *Szébenből*, *Bukarestből*, *Aradról*, *Naszódról*, *Fehértemplomról*, *Hunyadmegyéből*, *Tordáról*, *Topánfalváról*. A közgyűlésen *Vulkán József* elnök mondott hosszabb megnyitó beszédet, melyet hivatalosan nyilvánosságra is hoztak. A beszéd arról szól, hogy az ideálmusról nem kell megfélekedezni s a nemzeti életben diadalra kell juttatni. Nem is vész el az oláhok ideálmusa, így végzi az elnök egy verset idézve, mert románok maradunk s *nemzeti ideálunk* meglesz, sem vas, sem iga, sem más erőszak el nem veszi tőlünk. A közgyűlésen *Bianisce Valér* dr. tartott felolvasást. A bankett folyamán 4297 koronát gyűjtöttek össze a román nemzeti színház alapjára. A jövő évi közgyűlés helyét is kiltűzték a *Tri-buna* szerint *Simleul-Sylvaniei*-ben; hogy ez hol van, azt igazán nem lehet tudni, a helységnévtár legalább nem szól róla.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Franziából fordította: K-6.

5.

I.

— Hol alszik ön?
— A ház másik oldalán, *Lucie* kisasszony szobája felett.
— Hát a jegyző hálószobája hol van?
— A másik oldalon, az első emeleten.
— Ma éjszaka nem hallott semmi gyanusat?
— Nem, bíró ur. Egyszer, mikor felébredtem, úgy tetszett nekem, mintha valaki járkált volna a kisasszony szobájában; hallgatóztam, de a zaj nem ujult meg többé; bizonyára csalódtam.
— Nem vette észre, hogy az utóbbi időben idegenek csavarogtak volna a ház körül?
— Nem, uram. Én ritkán járok ki.
A vizsgálóbíró felkelt, fölvelt az íróasztalról egy sárgaréz gyertyatartót, melyből a gyertya teljesen kiégett.
— Ismeri ezt a gyertyatartót?
— Igen, ez a jegyző ur hálószobájából való.
— Itt szokott ez állani?
— Minden este le szoktam ide hozni, hogy *Ledoux* ur, mikor fel megy a szobájába, világítson vele magának.
— Ezt az ígas gyertyatartót is ön hozta ide?

— Nem, bíró ur.

— Jól van, elmehet. Csendőz vezesse elő az irnokot.

Mikor Jeanne asszonyt elvezették, Bernard doktor belépett.

— Már készen van? — kérdezte a bíró csodálkozva.

— Azért jöttem, hogy rendeljen a bíró ur mellém még egy orvost, hogy azzal folytassam a bonczolást.

— Hogyan! miért? . . .

— Csalódtam, mikor azt mondtam, hogy Ledoux ur tizenegy óra és éjfél közt halt meg. Jóval előbb történt a dolog.

— Lehetetlen, hiszen bebizonyult, hogy Ledoux ur együtt ebédelt leányával s nyolcz óra után ment az irodájába.

— Így hát a bonczolás eredménye ellenében van a tényekkel s azért kérek magam mellé egy másik orvost: itt egy oly titok lapang, mit nem tudok megmagyarázni.

— Mégis talán . . .

— Uraim, nekem erős meggyőződésem és föltétlenül állítom, hogy az az egyén, a kit most bonczolok legalább tizenöt órával ezelőtt, tehát tegnap délután négy és öt óra között halt meg.

Az orvos kijelentése nagy meglepetést keltett a jelenlevők között. Boislevent ur azonban mosolyogva vont vállat.

— Foglalja csak orvos ur a véleményét írásba. Holnap majd küldünk egy orvost Cernayból a ki majd újra megvizsgálja a testet. A dolog állása világos már az eddigi kihallgatás után is.

— Mindazonáltal én fentartom kijelentésemet.

Az orvos köszönt és eltávozott az ajtón, a melyen Malice-ot vezették be.

— Önt Malice-nek hívják és itt szokott dolgozni az irodában. Mióta van alkalmazva? — kérde Boislevent.

— Már tíz év óta vagyok olyan szerencsés . . .

— Az előtt hol volt?

— Nem voltam . . . akarom mondani még nem voltam olyan szerencsés, hogy . . .

— Mondja csak el, hogyan jött rá a bűnre?

Malice elmondta, hogy Ledoux ur a szokott időben nem jelent meg az irodában; ekkor tudakozódott holléte felől, mert a nép türelmetlenkedett. A házban senki sem tudott felvilágosítást adni, Lucie kisasszony azt mondta, hogy nem aludt hálószobájában s éjfélkor még ki volt világítva az iroda. Erre ő, minthogy az ajtón hiába zörgetett, bemászott az ablakon s akkor látta a borzasztó büntény eredményét.

— Nem vett észre az utóbbi időben Ledoux ur életmódjában kedélyében valami változást.

— Nem bíró ur. Főnököm mindig egyforma volt, kissé komor, nem igen beszédes.

— Nem jelentkeztek-e mostanában új kliensek vagy idegenek nála.

— Nem gondolnám, ha csak az az ur nem, a ki vagy két hónapja költözött ide. De ez inkább barát volt, mint kliens.

— Ki ez az ember?

— Dubreuil ur.

— Itt van még?

— Nagyon csodálkoznám, ha elutazott volna. Tegnap este még láttam kijönni Ledoux urtól.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Hegedüs miniszter Bécsben.

Bécs, július 26. (Saját tud. távirata.)
Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter tegnap ide érkezett.

Károly István főherceg utazása.

Berlin, július 26. (Saját tud. távir.)
Károly István főherceg ma reggel családjával Kielbe utazott.

Riadó a választásokra.

Budapest, július 25. (Saját tud. táv.)
Általános feltűnést keltett a Pol. Corr. cikke, a mely a jövő választásokkal foglalkozik. Azzal kezdi cikkét, hogy bár még messze vagyunk az általános választásoktól, de már most meg kell tenni a szükséges intézkedéseket. A kuriai bírásokodás folytán különösen a szabadelvű pártnak kell szervezkedni, hogy a megnövekedett, de kétségtelenül elágazó árnyalatokból álló szabadelvűpárt kiállja a tűzpróbát.

Sándor király esküvője.

Belgrád, jul. 26. (Saját tud. táv.)
A hivatalos kézfogót ma délután tartották meg, mely egyenlő fontosságú a házassággal. A kézfogón jelen volt az egész új kormány és számos rokonság. A kézfogó után Sándor király tényleges férj lett. A megállapodás szerint az egyházi esküvőt vasárnap tartják meg.

Tüntetések.

Jungbunzlau, július 26. (Saj. tud. táv.)
Alt-Benatekben kedden este ismétlődtek a tüntetések, de a rendőrség szétverte a tömeget és 6 embert letartóztatott. A hatóság gondoskodott róla, hogy újabb rendezavargások ne forduljanak elő.

Egy tábornok lemondása.

Páris, július 26. (Saját tud. távir.)
A Journal értesülése szerint Brugères tábornok a párisi kormányzóságtól való fölmentését kérte.

Loubet elnök látogatása.

Páris, július 26. (Saját tud. táv.) Loubet elnök tegnap délután Lipót Szalvátor főherceget fogadta és mindjárt azután viszonzta a látogatást.

A nyitrai főispán jubileuma.

Nyitra, július 26. (Saját tud. távirata.)
Thuróczy főispán jubileumát ma tartotta meg, melyen részt vett az egész megye intelligenciája. A jubiláló főispánt nagy ovációban részesítették és a tervezett rendezavargás elmaradt.

Tisza Kálmán jubileuma.

Geszt, július 26. (Saját tud. távirata.)
Tisza Kálmán, Nagyvárad város országgyűlési képviselője ma ünnepelte házasságának negyven éves jubileumát. Az ünnepélyen rokonságán kívül számos ismerőse és barátja vett részt.

A búrok jövődó sorsa.

London, július 26. (Saját tud. távirata.)
Chamberlain elmondja beszédét. A félreértéseket — ugymond — el kell oszlatni. Azt hiszi, hogy a búrok bele fognak nyugodni abba az állapotba, a melyben nem lesz okuk panaszsra, mert a kormány, mihelyt csak lehetséges lesz, olyan önkormányzatot óhajt nekik adni, a milyen más angol gyarmatokon van. A mi a jövődóbeli kormányformát illeti, arra nézve már előbb kijelentette, hogy a két köztársaságot bekebelezik a brit birodalomba és nem hagyják meg politikai függetlenségüket. A kormány nem szándékozik a katonai kormányzatot bizonytalan időre meghosszabbítani, hanem mihelyt csak lehetséges lesz, polgári kormányzatot léptet életbe. A miniszter nem hiszi, hogy a guerilla-harcz soká tartana, sem azt nem tartja tulzott reménynek, hogy a kormány kielégítő módon fogja megoldani a nehéz föladatot. A kormányt most kétségtelenül az egész nemzet támogatja. Ha már előbb is támaszkodhatott volna a nemzet autoritativ támoga-

tására, a háborút előbb fejezték volna be. Most a reakció reménye nyujtja ki a háborút ép úgy, mint a háboru elején a külföldi beavatkozás reménye rontotta el a dolgot. Kívánatos volna, hogy a nemzet csakugyan egy lélekkel támogassa a kormányt. (Helyeslés.)

A vita további folyamán Campbelle-Bannermann kijelentette, hogy sem Lawton indítványa mellett, sem ellene nem szavazhat.

Balfour, a kincstár első lordja, Bannermann magatartását kritizálja és azt mondja, hogy a szabadelvű pártban szakadás van.

Gray kijelenti, hogy Lafton indítványa ellen fog szavazni, a mely szönyegre hozta a háboru értékének kérdését. (Zajos helyeslés a kormány-párton.) A fokföldi lázadók ellen tervbe vett büntetéseket helyesli.

Bryce kijelenti, hogy Lafton indítványa mellett fog szavazni.

A ház végül 208 szavazattal 52 ellenében elvetette az indítványt.

Kiszabadított dragomán.

Konstantinápoly, jul. 26. (Saj. tud. táv.)
A kirk-kilisszai francia konzuláris ügyvivőség dragománját, a kit egy rablóbanda nemrég elfogott és elhurczolt, török katonák kiszabadították, a kik a rablókat is elfogták.

A kolumbiai forradalom.

Washington, jul. 26. (Saj. tud. táv.)
A panamai amerikai konzul azt jelenti, hogy a kolumbiai forradalom komoly arányokat kezd ölteni. A lázadók, a kik a kormány csapatait megtámadják, most már Panama bombázására is gondolnak. Minthogy az 1846-iki szerződés a szorost semlegesnek nyilváníja, az észak-amerikai Egyesült-Államok azonnal tiltakoztak a bombázás ellen.

Török-bolgár szerződés.

Szófia, július 26. (Saj. tud. táv.)
Toncsev közmunkaügyi miniszter Konstantinápolyba utazott, hogy a kormányt a török-bolgár kereskedelmi szerződés tárgyalására kiküldött vegyes bizottságban képviselje.

A Blanchet-féle expedíció.

Páris, július 26. (Saj. tud. tud. táv.)
A *Matin Chandie* nyugat-afrikai kormányzónak egy táviratát közli, a mely szerint valószínű, hogy a Blanchet-féle expedíciónak két európai tagja és egy tolmácsa még él és az adradi királynál van.

KÖZGAZDASÁG.

Minő kezelésben részesüljön a trágya a telepen? A telepen a különböző állatoktól származó trágyát jól össze kell keverni; hogy egynemű minőségű trágyát kapjunk. A telepre kihordott trágyát nem szabad egyszerűen szekerekint egymás mellé lerakni, hanem ajánlatos azt mindig egyenletesen kitergetni, hogy ezáltal a telep minden egyes részén a trágya egyenletesen legyen. Hogy a trágya bomlását lassítsuk, szükséges a levegő hozzájárulását a lehetőséghez képest megakadályozni.

Habár a levegőt tökéletesen nem is zárhatjuk el a trágyától, a trágya letiprása által elérhetjük azt, ami e tekintetben elérhető. A trágya letiprását legjobb az állatokkal végeztetni, amelyek naponként, vagy hetenként legalább is háromszor a telepre kihajtandók. Ez okból célszerű a telepet egy alacsony fallal körülvétni s erre egy kerítést készíteni. Nagyon természetes, hogy a berendezésnél tekintettel kell lennünk arra is, hogy a szekerek a telepre be- és kijárhassanak.

Ha — különösen nyáron — a trágya megfelelő legfelső rétegei nagyon kiszáradnak, úgy azokat a trágyalékutban levő trágyalével meg kell nedvesíteni (nyáron naponként, télen szük-

ség szerint). E célra legjobb a trágyalékutat szivattyúval ellátni.

Ha az említett célra elegendő mennyiségű trágyaléval nem rendelkezünk, e helyett tiszta vizet is felhasználhatunk. A megnedvesítésnek még az az előnye, hogy a nedves trágya jól összetapad, mint a száraz, miáltal maga is elzárja a levegőt magától.

Ez említett kezelési módokat kivül még konserváló anyagokat is felhasználhatunk. Az olyan gazdaságokban, a melyek jobb minőségű, kötött foszforsavat igénylő talajjal rendelkeznek, trágyaconserválásra magas fokú szuperfoszfát-gipszet vagy szuperfoszfátot használhatunk számos használatonként és naponként 40-70 dekagramm szuperfoszfát-gipsz vagy 35-50 kgramm szuperfoszfát használható fel. Az olyan gazdaságokban ellenben, a melyek könnyű száraz és káli igényes talajuk, kálisókat, (kainat carnellit) hintsünk a trágyára.

Ezeket azonban nem az istállóban alkalmazzuk, hanem hetenként egyszer vagy kétszer a telepen levő trágyára szórjuk. Naponként és számos használatonként a sókból $\frac{1}{4}$ -1 kg. szükséges. A trágya bomlása folytán előálló veszteségek ellen igen jól védekezhetünk az által, hogy a trágyát földdel letakarjuk, vagy azzal rétegezve rakjuk, e célra legmegfelelőbb az olyan talaj, mely szénsavas meszet tartalmaz. (Ez ugy ismerhető fel, hogy az ilyen talaj lug sóval vagy erős eczettel behintve felpeszeg.) Nem szabad ellenben a trágyához égetett meszet keverni. Ezáltal igen sokat veszíthet értékéből, miután az égetett mész a trágya egyik igen becses alkotórészt a nitrogént kiüzi, mely ennek következtében veszendőbe megy. A trágyát földdel hetenként egyszer, vagy kétszer kell be takarni.

Ezen trágyaconserválási eljárás jobb ugyan, mint az előbb említett kémiai anyagokkal véghezvitt, de sokkal drágább és pedig két okból. Először azért, mert a földből igen sok szüksé-

ges teljes konserválás elérésére, nagyobb mennyiségű földnek a felhítése pedig nagyobb munkával jár, másodsor pedig az ilyen sok földdel konservált trágyánál igen sok földet kell fuvaroztatni a kihordás alkalmával, a mi a szállítás, illetve a trágya kihordás költségeit emeli.

Ha a gazdaságnak tőzeg áll rendelkezésére az a legnagyobb konserváló anyag, ezt vagy ugy használjuk, hogy a telepen levő trágyatömeg közé rétegezzük, vagy pedig szalmaszegény esztendőben az istállóban közvetlenül alomul felhasználjuk.

Hogy a trágyakutban összegyülemző trágyalében nitrogén veszteségek ne állhassanak elő, célszerű ahhoz kénsavat önteni; 60 kg. lére 1 kg. kénsavat számíthatunk.

Ha a trágyát a szántóföldre hordatjuk, történjék ez akár közvetlenül az istállóból, vagy pedig a telepről, mindig függőleges irányban kell az elszállítandó mennyiséget levágni és pedig azért, hogy a rakás alján levő s jobban elkorhadt trágya a felső részen levővel egyenletesen keveredjék.

A szántóföldön a trágyát rögtön egyenletesen rakásokban elosztjuk. Ezután mindjárt a teregetésnek kell megtörténnie. Ha több napon keresztül apró rakásokban a levegő hatásának hagyjuk kitéve, jelentékeny veszteségek állhatnak elő.

Teregetés után a trágya alászántása következik, ezzel csak az esetben várjunk, ha az idő a munkára kedvezőtlen.

Végül felemlítendő, hogy minden gondolkozó gazda a trágyát csak oly növény alá fogja alkalmazni, melyek előreláthatólag biztos termést szolgáltatnak.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 25.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.85
Buza júniusra	—	—	—	—	—	7.97
Uj tengeri	—	—	—	—	—	6.15
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.76
Zab okt.	—	—	—	—	—	5.19
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Értéktőzsde.

Budapest, július 25.

Oszták hitel	—	—	—	—	—	671.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	690.—
Allamvasut	—	—	—	—	—	660.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	516.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	426.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. július 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	96.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	90.70
Magyar vasuti kölcson aranyban $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	—	100.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben $2\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	—	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	90.50
Italmerési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.—
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	—	158.—
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	—	138.50
Oszták járadék papírban	—	—	—	—	—	97.50
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	—	97.25
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	—	96.25
Oszták korona járadék	—	—	—	—	—	96.75
Oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	—	134.50
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	689.—
Oszták hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	688.—
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.55
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	—	19.31
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.50
London vista	—	—	—	—	—	242.80
20 márkás arany	—	—	—	—	—	28.72

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvar.							Kolozsvar—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.									
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvar ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	—	—	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	6 11	7 59	1 14	7 16	—	—	—	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20	—	—	—	Ermihályfalva érk.	6 35	3 57	—	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsas >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	—	—	—	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34	—	—	—	Ermihályfalva ind. 6 36 11 17 3 14 5 27 9 14						
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	—	—	—	Debreczen > 7 51 12 36 4 16 7 10 10 27 9 01						
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	—	—	—	P.-Ladány érk. — 1 45 5 03 8 40 11 28 9 48						
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	—	—	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velenceze >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	—	—	—	Vértés. V. v. V. v.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31	—	—	—	Nagy-Léta. V. v. V. v.						
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	—	—	—	Nagy-Léta ind. 5 25 1 05						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	—	—	—	Sáránd—Derecske.						
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	—	—	—	Derecske—Sáránd.						
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 10	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	—	—	—	Sáránd ind. 9 38 5 26						
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	—	—	—	Derecske ind. 6 00 1 49						
V.-Velenceze >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	—	—	—	Sáránd érk. 9 57 5 45						
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 05	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
Csucsas >	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 31	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						
Kolozsvar érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	—	—	—	Sáránd érk. 6 20 2 09						